

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2025 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
sprawy J. P. uniewinnionej od zarzutu z art. 207 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego od
wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 29 marca 2024 r., sygn. akt X Ka
1199/23, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 18 stycznia
2023 r., sygn. akt II K 61/18,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację pełnomocnika jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżyciela subsydiarnego M. P. kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Subsydiarnym aktem oskarżenia J. P. została oskarżona o czyn z art. 207 § 1 k.k. popełniony w okresie od 2014 r. do dnia 26 stycznia 2017 r. i mający polegać na znęcaniu się psychicznym i fizycznym nad M. P. w miejscu zamieszkania stron w miejscowości K.

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 18 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 61/18, oskarżoną J. P. uznano za winną tego, że w okresie od

października 2015 r. do 26 stycznia 2017 r. w miejscowości K. znęcała się psychicznie i fizycznie nad M. P. , w szczególności w ten sposób, iż wszczynała kłótnie, w trakcie których, także w obecności ich małoletnich dzieci, słownie znieważała i poniżała M. P. , a nadto naruszała jego nietykalność cielesną poprzez szarpanie i popychanie, to jest, uznano ją winną czynu wyczerpującego dyspozycję art. 207 § 1 k.k. w zw. z art 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dniu 26 stycznia 2017 r. - i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dniu 26 stycznia 2017 r. skazano ją na karę 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych. Na podstawie art. 628 pkt 1 k.p.k. zasądzono od oskarżonej na rzecz M. P. kwotę 300 złotych tytułem zwrotu uiszczonej zryczałtowanej równowartości wydatków, a na podstawie art. 628 pkt 2 k.p.k. zasądzono od niej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 400 złotych tytułem opłaty.

Od powyższego wyroku apelacje złożyli dwaj obrońcy oskarżonej J.P., zarzucając na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1a k.p.k. i art. 171 § 6 k.p.k., która to obraza miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku; błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą orzeczenia i mający wpływ na jego treść; w jednej z apelacji zarzucono wprost także naruszenie prawa do obrony oskarżonej.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 29 marca 2024 r., w sprawie o sygn. akt X Ka 1199/23, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że oskarżoną J. P. uniewinnił od zarzucanego jej czynu, a kosztami postępowania, w tym opłatą w wysokości 200 złotych, obciążył oskarżyciela posiłkowego M. P. .

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik oskarżyciela substydianego M. P. , zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonej, który na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił:

I/ rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to:

1/ art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie analizy zarzutów apelacji obrońców w sposób odbiegający od standardów kontroli instancyjnej oraz pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku analizy wiarygodności dowodów, których treść wskazuje na możliwość dokonania ustaleń faktycznych odmiennych od przyjętych przez Sąd, polegające na:

a/ całkowitym braku rozważenia w uzasadnieniu orzeczenia i analizy dowodu z nagrań na płytach CD i DVD załączonych do aktu oskarżenia i znajdujących się w aktach sprawy, obrazujących przebieg zdarzeń pomiędzy oskarżoną a pokrzywdzonym i przedstawiających skrajnie negatywne zachowanie oskarżonej, pomimo, że to właśnie odmienna ocena dowodu z nagrań dokonana przez Sąd odwoławczy w porównaniu do Sądu I instancji, legła u podstaw wydania orzeczenia odmiennego co do istoty sprawy, i uniewinnienia oskarżonej;

b/ braku jakiegokolwiek merytorycznego odniesienia się do zarzutów obrony dotyczących oceny wiarygodności dowodu z nagrań (zarzutów wymienionych w uzasadnieniu m.in. w pkt. 1, pkt. 15 oraz pkt. 18) ich obiektywności i miarodajności, oraz braku należytej argumentacji, dlaczego Sąd uznał zarzuty za uzasadnione, w sytuacji gdy, jak wynika z treści uzasadnienia, Sąd odwoławczy zaniechał zapoznania się z nagraniami, nie dokonał ich analizy, arbitralnie stwierdzając, że są niewiarygodne, i nie powołując jakiegokolwiek argumentacji zasadności zarzutów obrony dotyczących rzekomego „zmanipulowania” nagrań przez pokrzywdzonego i prowokowania oskarżonej;

c/ podzieleniu przez Sąd odwoławczy w pełni zarzutów obrony dotyczących oceny dowodu z: (i) zeznań pokrzywdzonego M. P. , w trakcie których rzekomo sam pokrzywdzony potwierdził, jakoby w okresie objętym zarzutem dopuszczał się zachowań złośliwych wobec J. P. (zarzut z pkt. 3 uzasadnienia wyroku); (ii) wyjaśnień oskarżonej, w których wskazała, iż opisała szereg zachowań oskarżyciela w stosunku do niej takich jak celowe wszczynanie kłótni, prowokowanie jej do określonych zachowań, znieważenie, stosowanie przemocy (zarzut z pkt. 4 i 18 uzasadnienia wyroku); (iii) zeznań świadków (zarzut z pkt. 5 uzasadnienia wyroku); (iv) wykazu interwencji Policji oraz akt z innych postępowań

sądowych i prokuratorskich, z których miałyby wynikać rzekome wzajemne znęcanie się stron (zarzut z pkt. 6 uzasadnienia wyroku):

- bez dokonania przez Sąd odwoławczy samodzielnej oceny tych dowodów i bez podania należytej argumentacji, dlaczego Sąd uznał te zarzuty za uzasadnione, a przedstawione dowody za wiarygodne w stopniu pozwalającym na uznanie oskarżonej niewinnej zarzucanego jej czynu znęcania się nad pokrzywdzonym,

- co w konsekwencji doprowadziło Sąd do błędnych wniosków jakoby nie istniała przewaga sprawczyni nad pokrzywdzonym, ale wzajemne znęcanie się małżonków wobec siebie, co skutkowało zmianą orzeczenia pierwszej instancji i uniewinnienie oskarżonej;

2/ art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k., poprzez dokonanie całkowicie dowolnej oceny materiału dowodowego, rażąco łamiącej zasady wiedzy i doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania, wyrażającej się w przyjęciu za podstawę wyroku uniewinniającego oskarżoną wyjaśnienia oskarżonej oraz zeznania świadków, którzy mieli zeznawać o rzekomym negatywnym zachowaniu M. P. wobec oskarżonej (m.in. G. N., A. D., M. Z.; E. D.), mimo, iż nie byli oni naocznymi świadkami jakichkolwiek sytuacji między stronami, a o rzekomych niewłaściwych zachowaniach pokrzywdzonego wiedzą wyłącznie z relacji oskarżonej,

- a z całkowitym pominięciem dowodów świadczących o przemocowym i agresywnym zachowaniu oskarżonej, w szczególności dowodu z nagrań załączonych do aktu oskarżenia i znajdujących się w aktach sprawy, które stanowiły jedyny obiektywny, wiarygodny i miarodajny dowód, a z których jednoznacznie wynikało, iż J. P. wyczerpała znamiona fizycznego i psychicznego znęcania się nad pokrzywdzonym M. P. , co w konsekwencji doprowadziło Sąd do błędnych wniosków, jakoby nie istniała przewaga sprawczyni nad pokrzywdzonym, ale wzajemne znęcanie się małżonków wobec siebie, co skutkowało zmianą orzeczenia pierwszej instancji i uniewinnienie oskarżonej;

II/ rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 207 k.k. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że „dopuszczanie się [przez

pokrzywdzonego - przypis autora] zachowań nieprzystających do prawidłowego pożycia”, „incydentalne krzyczenie na siebie”, „chowanie [przez pokrzywdzonego] narzędzi stomatologicznych do szafy na klucz” [które to narzędzia należały do niego, a których J. P. bezpodstawnie używała nie czyszcząc ich po sobie - przypis autora], „zabranie tapicerki od fotela” [który należał do pokrzywdzonego - przypis autora], stanowi przejaw znęcania się ofiary nad sprawcą, oraz że można być „prowokowanym” do znęcania się nad drugą osobą, a w konsekwencji przyjęcie braku przewagi oskarżonej nad pokrzywdzonym.

Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

W odpowiedzi na wniesioną kasację pełnomocnika, prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie wniósł o oddalenie jej w całości jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez pełnomocnika oskarżyciela substydiarnego M. P. okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Analiza zarzutów kasacyjnych nie wykazała, by w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, by doszło do rażącej obrazy przepisów prawa procesowego wskazanych w skardze, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. lub art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k., poprzez dokonanie całkowicie dowolnej oceny materiału dowodowego, rażąco łamiącej zasady wiedzy i doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania. Rozpoznając apelację w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy w Warszawie w uzasadnieniu wyroku dokonał prawidłowej i zgodnej z art. 7 k.p.k. oceny materiału dowodowego. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika, Sąd ten nie naruszył przepisów postępowania podważając ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd I instancji, zaś przyczyny takiej oceny szczegółowo opisał w uzasadnieniu wydanego wyroku, wobec czego należy uznać, iż dokonał prawidłowej kontroli odwoławczej przy rozpoznaniu zarzutów podniesionych w treści apelacji, uznając ich słusność.

W szczególności nie doszło do „całkowitego braku rozważenia w uzasadnieniu orzeczenia i analizy dowodu” z nagrań na płytach CD i DVD załączonych do aktu oskarżenia. Sąd odwoławczy, czyniąc samodzielnie ustalenia faktyczne, ustalił tezę, na którą oskarżyciel powołał te dowody – stwierdził, że dochodziło do „skrajnie negatywnych zachowań oskarżonej”. Jednak u podstaw uniewinnienia stały inne powody, które na nagraniu dostarczonym przez oskarżenie nie były widoczne. Mianowicie jak przyjął Sąd - „między małżonkami dochodziło do zachowań nieprzystających do prawidłowego pożycia, ale czynny udział miał w nich także pokrzywdzony. Okoliczności faktyczne nie dają więc podstaw do przyjęcia wymaganej przez art. 207 k.k. przewagi sprawcy nad pokrzywdzonym. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy zastosował art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i wykazał rzetelnie, dlaczego taką ocenę materiału dowodowego uznał za słuszną. Nie doszło też do pominięcia innych dowodów „świadczących o przemocowym i agresywnym zachowaniu oskarżonej” – skoro Sąd ustalił, że do takich zachowań dochodziło, to znaczy, uznał je za podstawę czynionych ustaleń faktycznych. Sama odmienna niż życzyłby sobie tego skarżący, ocena materiału dowodowego i jego wiarygodności przez Sąd odwoławczy nie uzasadnia postawienia zarzutu rażącego naruszenia prawa.

Należy podkreślić, że niedopuszczalne jest postawienie jednocześnie zarzutu błędnej oceny dowodów i naruszenia prawa materialnego – a tak właśnie uczynił skarżący, stawiając równocześnie zarzuty naruszenia art. 207 k.k. i art. 7 k.p.k. Nie można mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2024 r., IV KK 281/24, LEX nr 3751413*). Sąd Okręgowy, w przeciwieństwie do oceny dowodów poczynionej przez Sąd I instancji, uznał dowody przemawiające na niekorzyść pokrzywdzonego za wiarygodne, co obecnie kwestionuje pełnomocnik za pomocą zarzutów kasacyjnych. Tymczasem, istotą kasacji nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów stanowiących podstawę ustaleń faktycznych (także w zakresie możliwości przypisania winy oskarżonej) tylko dlatego, że zostały one ocenione w sposób dla skarżącego niekorzystny. Tego rodzaju zabiegi stanowią nie tylko nieuprawnioną polemikę, ale

także obejście przepisu art. 523 k.p.k. i finalnie muszą okazać się nieskuteczne (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2024 r., I KK 329/24, LEX nr 3778860*).

Reasumując, niniejsza kasacja została skierowana przeciwko ustaleniom faktycznym poczynionym przez Sąd II instancji. Pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego M. P. nie zdołał wykazać zaistnienia rażącego naruszenia prawa w procesie oceny tych dowodów przez Sąd odwoławczy. Podkreślenia wymaga ten fakt, że celem kasacji jest jedynie wyeliminowanie z obrotu prawnego już prawomocnych orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych rażących naruszeń prawa o podobnej randze (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 stycznia 2021 r., II KZ 45/20, LEX nr 3112380; z dnia 30 stycznia 2019 r., V KK 465/18, LEX nr 2621140; z dnia 27 stycznia 2014 r., III KK 463/13, LEX nr 1425012*). Kasacja jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nie jest tzw. trzecią instancją, nie służy zatem do inicjowania powtórnej kontroli w zakresie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ani ponownej kontroli poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, lecz ma na celu eliminację błędów wynikających z wadliwego w stopniu rażącym zastosowania przepisów prawa materialnego lub procesowego albo związanych z wystąpieniem przesłanek z art. 439 § 1 k.p.k., tj. tzw. bezwzględnych podstaw odwoławczych (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2021 r., V KK 149/21, LEX nr 3269964*). Do takich rażących błędów lub naruszeń prawa w tej sprawie nie doszło.

W podsumowaniu powyższych uwag należy stwierdzić, że nie można było uznać, iż doszło do podniesionych w zarzutach kasacyjnych naruszeń przepisów dotyczących sposobu dokonywania kontroli apelacyjnej. W rezultacie tej oceny zarzuty te są całkowicie pozbawione podstaw, a więc konieczne było oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 640 § 1 k.p.k. i art. 637a k.p.k., obciążając nimi oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego.

[J.J.]

[a.t]